დიალოგიზმი, პოლიფონია და ინტერტექსტუალობა, როგორც ლიტერატურული ტექსტის ინტერპრეტაციის განმსაზღვრელი ელემენტები (უმბერტო ეკოს რომანის „ვარდის სახელის“ დეკონსტრუქციული ანალიზი)

გიგა გორგაძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებისა და ხელოვნების ფაკულტეტზე ფილოლოგიის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

რომანული ფილოლოგიის სამაგისტრო პროგრამა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ნინო ცერცვაძე, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2024

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

გიგა გორგაძე

ივნისი, 2024

მადლობა

მადლობას ვუხდი რომანული ფილოლოგიის სამაგისტრო პროგრამის ლექტორებს საინტერესო და ნაყოფიერი სასწავლო პროცესისთვის.

ასევე, მადლობას ვუხდი სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებულ პროფესორს, ნინო ცერცვაძეს ნაშრომის წერის პროცესში გაწეული დახმარებისთვის.

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომში განხილულია თანამედროვე ლინგვისტიკასა და ლიტერატურის თეორიაში წარმოშობილი ისეთი მნიშვნელოვანი თეორიული კონცეფციები, როგორიცაა დიალოგიზმი, პოლიფონია და ინტერტექსტუალობა. აღსანიშნავია, რომ ნაშრომში სამივე ფენომენი გაანალიზებულია როგორც ლიტერატურული ტექსტის ინტერპრეტაცია/გაგების განმსაზღვრელი ელემენტები. ამ ოთხი საკვანძო საკითხის საილუსტრაციოდ, აღებულია უმბერტო ეკოს რომანი ,,ვარდის სახელი", რომელიც მკვეთრად ხასიათდება დიალოგურობით, პოლიფონიურობითა და ინტერტექსტუალობით.

თავის მხრივ, დიალოგიზმი, პოლიფონია და ინტერტექსტუალობა, როგორც ტექსტის განუყოფელი ელემენტები, წარმოიშვა უპირველესად ადამიანის მიერ სამყაროს სუბიექტური აღქმით, რომელმაც გამოიწვია ენობრივი ნიშნის პირობითობა. სწორედ ეს ფაქტი განაპირობებს ტექსტის აღქმის არაერთგვაროვნებას, სამყაროში არსებულ მოცემულობებს შორის დიალოგურ, პოლიფონიურ და ინტერტექსტუალურ დამოკიდებულებებს.

სამივე აღნიშნული ფენომენი მნიშვნელობას იძენს თანამედროვე ლინგვისტურ მიმდინარეობებში. მაგალითად, დიალოგიზმი, პოლიფონია და ინტერტექსტუალობა ტექსტისა და დისკურსის არსებობის განმაპირობებელი ელემენტებია. ამასთან, დიალოგიზმისა და პოლიფონიის მარკერებს წარმოადგენს თანამედროვე ლინგვისტური მიმდონარეობების ისეთი ელემენტები, როგორიცაა არგუმენტაცია, პრაგმატიკა, ლოგიკური კონექტორები და სხვა. ხოლო ინტერტექსტუალობის მარკერებს წამოადგენს ალუზია, ირონია, პაროდია, კვლავწერა, ციტირება და სხვა.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: დიალოგიზმი, პოლიფონია, ინტერტექსტუალობა, ინტერპრეტაცია, ტექსტი, დისკურსი, გამონათქვამი.

Abstract

In the present work, such important theoretical concepts as dialogism, polyphony and intertextuality arising in modern linguistics and literary theory are discussed. It is worth mention that in the paper all three phenomena are analyzed as defining elements of the interpretation/understanding of the literary text. To illustrate these four key issues, Umberto Eco's novel The Name of the Rose is taken, which is strongly characterized by dialogism, polyphony and intertextuality.

Dialogism, polyphony and intertextuality, as integral elements of the text, arose from the subjective perception of the world by man, which led to the conditionality of the linguistic sign. It is this fact that determines the non-uniformity of the perception of the text, dialogic, polyphonic and intertextual relationships between the givens in the world.

All three mentioned phenomena gain importance in modern linguistic currents. For example, dialogism, polyphony and intertextuality are constitutive elements of text and discourse. In addition, the markers of dialogism and polyphony are such elements of modern linguistic trends as argumentation, pragmatics, logical connectors and others. And the markers of intertextuality are allusion, irony, parody, rewriting, citation and others.

Keywords: Dialogism, polyphony, intertextuality, interpretation, text, discourse, utterance.